

Таким образом, философия играет важную роль в решении экологических проблем, поскольку помогает изменить отношение к природе и создать новую модель взаимодействия с окружающей средой; направляет на поиски новых способов мышления и действия, которые учитывают интересы будущих поколений. Современные экологические проблемы требуют от человека не только изменения в организации жизнедеятельности общества и производства, но и формирования новых моральных ценностей, нравственности и развития экологического сознания.

УДК 159.9

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО МЕТОДА В ПСИХОЛОГИИ

Трояновская А. С., студ., Рудко Е. А., к.ф.н., доц.

*Витебский государственный технологический университет,
г. Витебск, Республика Беларусь*

Со второй половины XIX века в психологии начали активно использовать экспериментальные методы, дополняющие интроспективный подход. В 1860 году Густав Фехнер в своей работе «Элементы психофизики» сформулировал теоретические положения о том, как внешняя среда влияет на чувственные ощущения, и предложил методы для их объективного изучения, включая формулировку закона, связывающего физические стимулы и сенсорный отклик в логарифмической зависимости. Фехнер утверждал, что можно количественно оценивать внутренний опыт, аналогично методам, применяемым в физике и химии. Данное учение привело к превращению психологии из чисто теоретической области в практическую, с использованием специальных инструментов и подходов, основанных на эмпирических данных.

Развитие экспериментальной психологии получило дальнейший импульс благодаря научным исследованиям Вильгельма Вундта, который в 1879 году основал первую лабораторию, а позже преобразовал её в Институт экспериментальной психологии, что способствовало утверждению психологии в качестве независимой и фундаментальной науки. Изначально ограниченный областью психофизиологии, где экспериментальный метод исследовал базовые психические функции, он со временем стал инструментом для анализа более глубоких аспектов психической деятельности, включая память, когнитивные процессы и индивидуальные особенности. Важную роль в развитии и расширении экспериментального метода сыграли такие ученые, как Эдвард Титченер, Герман Эббингауз, Карл Штумпке, Альфред Бине и др.

С начала своего применения в психологии, экспериментальный подход основывался на точном измерении различных психических процессов, включая внимание, краткосрочную память, скорость реакций и силу ощущений. Математический анализ стал ключевым методом в обработке и интерпретации психологических данных. По мере развития психологической науки, экспериментальный метод эволюционировал, перестав ограничиваться простым измерением реакции на стимул, и сосредоточился на изучении внутренних закономерностей психических процессов, характерных для всех людей. Методы точного измерения в психологии начали уравниваться с субъективным анализом, приводя к более сложной и разнообразной обработке данных. Ранние исследования сосредоточивались на отдельных психических феноменах, в то время как более поздние стали акцентировать внимание на взаимодействиях между индивидом и окружающей его средой и на сложных связях между разнообразными психическими процессами. Экспериментальный подход в психологии был значительно обогащен благодаря вкладу многочисленных течений и направлений внутри научной дисциплины. Так, представители гештальтпсихологии внесли существенный вклад в понимание восприятия и мышления как целостных структур, а не суммы отдельных элементов. Динамическая психология добавила глубину в изучение внутренних психических процессов и мотиваций, влияющих на поведение. Исследователи в области бихевиоризма сфокусировались на изучении наблюдаемого поведения и его зависимостей от конкретных стимулов и усилий. Когнитивная психология же обратила внимание на процессы мышления, памяти и решения

задач, предложив новые модели для понимания умственной активности.

С течением времени экспериментальный метод проник и адаптировался к широкому спектру научных областей психологии, предоставляя исследователям множество инструментов для тестирования гипотез и теорий. Эта методология позволила собрать обширный эмпирический материал, благодаря которому ученые смогли выявить и описать ключевые закономерности и принципы, лежащие в основе человеческого психического опыта и поведения.

УДК 821.161.3; 821.581

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА Ў КІТАІ

Уткевіч В. І., к.філал.н., дац., Яцэвіч, А. А., студ., Ван Ван Вэнь, студ.

*Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт,
г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь*

У Кітайскай Народнай Рэспубліцы пераклад найлепшых твораў сусветнай літаратуры мае вялікае значэнне не толькі з пункту гледжання літаратуразнаўства, але і як знаёмства з вобразам жыцця людзей іншых краін, іх дасягненнямі у розных кірунках развіцця. У 1950 у літаратурна-мастацкай перыёдыцы Кітая з'явіўся першы пераклад твора беларускага пісьменніка. Ім стаў верш Я. Коласа «Абаронцам роднай зямлі». Пераклад зрабіў Лін Лін – гэта псеўданім Цзян Чуньфана, аднаго з самых аўтарытэтных кітайскіх спецыялістаў па Савецкім Саюзе ў сярэдзіне ХХ ст. Цзян Чуньфан стаяў ля вытокаў стварэння Шанхайскага інстытута рускай мовы (зараз – Шанхайскі ўніверсітэт замежных моў).

Сёння у Кітаі жыве нямала людзей, якія прафесійна цікавяцца літаратурнымі дасягненнямі беларусаў. Сярод іх Ся Чжунсян – доктар філалагічных навук, прафесар Пекінскага педагагічнага ўніверсітэта. Яна з'яўляецца галоўным рэдактарам кітайскага літаратурна-мастацкага часопіса «Элосы вэнь» («Руская літаратура і мастацтва»), які выходзіць у Пекіне і старонкі якога ў розныя гады не аднойчы прадстаўлялі беларускую літаратуру. Асабліваю цікавасць выклікалі творы, прысвечаныя падзеям Вялікай Айчыннай вайны: аповяданні і аповесці В. Быкава, І. Шамякіна і інш. Гао Ман – легенда сучаснай кітайскай літаратуры. Пад сваім прозвішчам і псеўданімам У Ланьхань ён перакладаў творы А. С. Пушкіна, Г. Ахматавай, Я. Купалы, М. Танка і многіх іншых як рускіх, так і беларускіх пісьменнікаў на кітайскую мову. Гао Ман шмат зрабіў для беларуска-кітайскіх літаратурных сувязяў. Ён аўтар крытычных артыкулаў пра беларускую літаратуру, да апошніх гадоў жыцця сачыў за развіццём беларускай літаратуры, часта сустракаўся з прадстаўнікамі творчай інтэлігенцыі Беларусі. У розныя гады ў Пекіне гасцямі Гао Мана былі беларускія паэты і журналісты: Анатоль Вяргінскі, Рыгор Барадулін (у яго ёсць паэтычнае прысвячэнне кітайскаму аўтару), Навум Гальпяровіч і інш.

Яшчэ адно вядомае імя сярод аматараў беларускага мастацкага слова ў Кітайскай Рэспубліцы – прафесар Інстытута замежных моў Нанькайскага ўніверсітэта перакладчык Гу Юй. Яшчэ ў 1980-я гады ён наведаў Мінск і сустракаўся са старшынёй Саюза пісьменнікаў БССР народным паэтам Беларусі М. Танкам. Цікавасць да паэзіі класіка беларускай літаратуры захавалася да сённяшніх дзён. На дадзены момант Гу Юй пераклаў творы цэлага шэрагу беларускіх паэтаў. Многія з гэтых перакладаў на кітайскую мову ўжо апублікаваны, у тым ліку ў часопісе «Беларусь», асобныя старонкі якога выходзяць на кітайскай мове [1]. А ў Мінску рыхтуецца да выдання кніга перакладаў класічнай і сучаснай беларускай паэзіі, якія Гу Юй ажыццявіў апошнім часам. Гэта падборкі вершаў М. Багдановіча, М. Танка, Р. Барадуліна, Я. Янішчыц.

Перакладчыцкая, кнігавыдавецкая дзейнасць, літаратурныя сустрэчы – гэта не толькі мастацкія сувязі і ўзаемнае знаёмства з культурай двух народаў, але і аснова для ўзаемапаразумення, для асэнсавання адрозных светапоглядаў, пляцоўка для сяброўства і супрацоўніцтва ў розных сферах.

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Пясняр чыстай красы [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: https://zviazda.by/sites/default/files/blok_belarus_no7-2023.pdf. – Дата доступу: 20.03.2024.